

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

11/10-1933

19.06.2015

Прем'єр-міністру України

ЯЦЕНЮКУ А.П.

Шановний Арсенію Петровичу!

Надсилаємо адресований Вам депутатський запит народного депутата України Шухевича Ю.Б.Р., оголошений на засіданні Верховної Ради України 19 червня 2015 року, для розгляду і надання відповіді автору запиту і Верховній Раді України у встановлений чинним законодавством 15-денний термін.

Додаток: на 8 арк. у 1 прим.

З повагою

В. ГРОЙСМАН

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

№ 04-35/М-211

" 18 " грудня 2015 р.

Прем'єр-міністру України
пану Арсенію Яценюку

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ

Щодо скасування пенсійної несправедливості стосовно залежності розміру пенсії від дати звернення за її призначенням, що призводить до того, що у двох осіб з однаковим стажем та заробітком розміри пенсій залежно від дати їх призначення можуть відрізнятись у понад два рази

Давно вже настав час скасувати одну з форм пенсійної несправедливості в Україні, яка полягає в тому, що досі протягом понад 10 років розміри пенсій звичайних «чорних» українських громадян залежать не від тривалості стажу та величини заробітку, а від... дати звернення за призначенням пенсії. Цю пенсійну несправедливість треба не тільки терміново скасовувати, а й необхідно обов'язково покарати тих можновладців – привілейованих «білих» осіб, які були причетні до скоєння цього триваючого злочину проти звичайних «чорних» українських громадян.

А розпочався цей триваючий злочин з 1 січня 2004 року, коли набрав чинності Закон України від 9 липня 2003 року «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (далі за текстом – Закон).

Скільки надій і сподівань на цей Закон було у звичайних «чорних» українських громадян! Державні і комунальні ЗМІ «трубили» тоді зі своїх газетних шпальт і телеекранів, що з 1 січня 2004 року розміри пенсій нарешті залежатимуть від тривалості стажу та величини заробітку. Ось що тоді писали в урядовій пресі: «Перший етап пенсійної реформи в Україні успішно втілюється в життя. Запроваджено пенсійне страхування, тобто замість трудового стажу вводиться страховий стаж. Водночас нинішнім пенсіонерам ми дали можливість зробити вибір – залишитися на пенсійному забезпеченні в рамках раніше діючого законодавства або перейти на новий пенсійний Закон. Це підкреслила на прес-конференції у Києві заступник міністра праці та соціальної політики» [офіційне видання Кабінету Міністрів України газета «Урядовий кур'єр», (далі за текстом – «УК»), № 53 за 20.03.2004 р., стор. 6, «Пенсійна зрівнялівка тепер у минулому»].

Насправді ж після перерахунку пенсій відповідно до норм нового Закону розміри пенсій у 80% звичайних «чорних» українських пенсіонерів виявилися меншими від виплачуваної їм суми пенсії?! «Був зроблений перерахунок усіх пенсій, який торкнувся лише близько 20% пенсіонерів» («УК», № 2 за 8.01.2004 р., стор. 2, «У новий рік – з новими законами»).

Закономірно виникає запитання: «Як можна було заявляти, що перший етап пенсійної реформи успішно втілюється в життя, якщо перерахунок пенсій торкнувся лише кожного п'ятого звичайного «чорного» українського пенсіонера і в більшості пенсіонерів розмір перерахованої пенсії з 1 січня 2004 року виявився меншим від виплачуваної їм до перерахунку суми пенсії?»

І хоча в пункті 4 Прикінцевих положень Закону було чітко зазначено, що «у разі якщо внаслідок перерахунку пенсії за нормами цього Закону її розмір зменшується, пенсія виплачується в раніше встановленому розмірі», це не завадило тодішньому Прем'єр-міністрові України похвалитися привселюдно тим, що це якраз його заслуга, що розміри пенсій не зменшилися: «Ми нікому не знизили пенсії, хоча при перерахунку було видно, що більшості з цих 8 мільйонів пенсії треба було знижувати», – зазначив Прем'єр-міністр України («УК», № 86 за 8.05.2004 р., стор. 2, «Уряд підвищить пенсії у другому півріччі»).

На жаль, проти запровадження в такому вигляді, в якому був ухвалений так званий новий «загальнопенсійний» Закон, виступили лише деякі українські громадяни, які не належать до категорії привілейованих пенсіонерів, бо останнім нема потреби перейматися «загальнопенсійним» Законом, оскільки в кожного з них – державного службовця, прокурора, народного депутата, судді, працівника силових структур, журналіста державного або комунального ЗМІ тощо – є «свій закон», що визначає розмір пенсії.

Після публікації в липні 2003 року в одному з львівських часописів статті «Чорним» вказують на їхнє місце», я попросив своїх побратимів віднайти автора цієї статті. У той час, коли майже в усіх ЗМІ лунали повідомлення про те «добро», яке «звалиться» з 1 січня 2004 року на звичайних українських пенсіонерів, у публікації Олекси Чорноти були наведені такі дані та факти, які повністю спростовували слова політиків та урядовців, що розміри пенсій звичайних українців залежатимуть від стажу роботи та заробітку, і що з 1 січня 2004 року буде нарешті покладено край зрівнялівці в пенсіях.

Коли я зустрівся з Олексою Чорнотою, і він детально роз'яснив мені за допомогою документів та різноманітних розрахунків, в якому стані перебуває пенсійне забезпечення звичайних українців і яка біда чекає на українських пенсіонерів з 1 січня 2004 року, то відразу після цієї розмови ми разом з нашими однодумцями (зокрема, пані Надією Філяк, паном Романом Паком, покійним вже паном Іваном Губкою та іншими побратимами) почали готуватися до проведення акцій протесту, аби зупинити так звану пенсійну реформу в тому вигляді, в якому її намагалися запровадити з 1 січня 2004 року.

На жаль, ми не знайшли тоді підтримки в можновладців, котрі мов ті папури повторювали, що «добрі» наслідки від запровадження пенсійної реформи «відчує на собі» кожен український пенсіонер.

Жодні дані, факти, розрахунки не змогли переконати високопосадовців, оскільки останні не здатні були досягнути своїм куцим розумом наслідки від своїх діянь, бо довіряли так званим «фахівцям».

Остання потужна спроба зупинити запровадження з 1 січня 2004 року так званого першого етапу пенсійної реформи відбулася 14 грудня 2003 року, коли у Львові було проведено народне віче на тему: «Пенсійна реформа в Україні – черговий обман народу!», на якому громада Львівщини висловила свій рішучий протест проти ганебного поділу українського народу на привілейованих «білих» і звичайних «чорних» пенсіонерів.

Однією з основних вимог цього віча було скасувати привілеї – спеціальні методики обчислення пенсій «білим» пенсіонерам, і встановити для всіх без винятку українських громадян один загальний порядок нарахування пенсій, у якому вирішальне значення відігравала би тривалість трудового стажу, а не дата звернення за призначенням пенсії та величина заробітку за 24 місяці, 12 місяців, один місяць і навіть за один день роботи.

На жаль, народне віче у Львові не змогло зупинити «маховика» так званої пенсійної реформи, і «скринька Пандори» була відчинена. Якби ж такі народні віча, як у Львові, пройшли в інших містах України, тоді результати могли би бути зовсім інакші.

Справдилося те, про що ми попереджали. А саме, що в новому механізмі перерахунку пенсій вирішальну роль знову відіграватиме не тривалість загального трудового стажу, а дата звернення за призначенням пенсії та величина заробітку за якихось 24 або 12 місяців, а то й один місяць і навіть менше ніж один місяць роботи. Ми попереджали про те, що в більшості українців, які «нагарили» 35–40 років стажу, розмір перерахованої пенсії з 1 січня 2004 року виявиться меншим за нині виплачувану пенсію тощо.

Резолюція народного віча була скерована Президентові України, Голові Верховної Ради України, Прем'єр-міністрові України, народним депутатам України тощо. Від жодного з цих достойників відповідь не надійшла. На резолюцію народного віча надійшла лише відповідь з Пенсійного фонду України (далі за текстом – ПФУ) за підписом тодішнього заступника Голови правління ПФУ, який став Головою правління ПФУ наприкінці 2007 року до 2010 року і з грудня 2014 року знову призначений на цю посаду.

У своїй відповіді від 19 січня 2004 року правління ПФУ не погодилося ні з вимогою народного віча про скасування пенсійних привілеїв, ні з вимогою про скасування постанови Уряду України від 20.11.2003 р. № 1783, котрою була незаконно знижена базова величина середнього заробітку в державі за 2002 рік із 375,98 грн до 306,45 грн, унаслідок чого були занижені розміри пенсій мільйонам звичайних «чорних» українських громадян. Ось як про це було сказано у відповіді правління ПФУ від 19 січня 2004 року: «Підстав стверджувати, що норми постанови Кабінету Міністрів України від 20.11.2003 р. № 1783 суперечать та не відповідають вимогам законодавства України, немає, а тому відсутні і підстави для її відміни».

До виходу 2006 року скороченого варіанту дослідження Олекси Чорноти «Пенсійна несправедливість», до якого я написав заключне слово,

високопосадовці приховували інформацію про те, що розмір пенсії може напряду залежати від... дати звернення за призначенням пенсії.

І лише наприкінці 2007 року політики та урядовці офіційно визнали існування цієї пенсійної несправедливості, коли в Законі України від 28 грудня 2007 року «Про Державний бюджет України на 2008 рік та про внесення змін до деяких законодавчих актів України» була записана правова норма про те, що з 1 січня 2008 року пенсії звичайним «чорним» українським громадянам будуть перераховані з урахуванням показника середньої заробітної плати в державі за 2006 рік – 928,81 грн, замість показника середнього заробітку в державі за 2002 рік – 306,45 грн тощо. Тобто розмір заробітку, з якого обчислюється пенсія, був підвищений для більшості українських пенсіонерів у понад три рази.

Існування цієї пенсійної несправедливості до кінця 2007 року призводило до того, що розміри пенсій в осіб з однаковим стажем та заробітком могли відрізнятися в понад три рази залежно від дати звернення за призначенням пенсії.

Щоб висвітлити цю пенсійну несправедливість, у скороченому варіанті дослідження «Пенсійна несправедливість» було показано на конкретних прикладах, як у чотирьох осіб з однаковим стажем та заробітком розміри пенсій могли відрізнятися у 2,5 рази залежно від дати звернення за призначенням пенсії. Причому, якби ці розрахунки проводилися не станом на 2006 рік (дата виходу скороченого варіанту дослідження «Пенсійна несправедливість»), а станом на 2007 рік, то розміри пенсій в осіб з однаковим стажем та заробітком могли би вже відрізнятися в понад три рази!

У скороченому варіанті дослідження для прикладу було взято чотирьох осіб, у яких був однаковий стаж та заробіток, але вік виходу на пенсію був різний: перша особа вийшла на пенсію до 2003 року; друга особа вийшла на пенсію – у 2004 році; третя особа – у 2005 році; четверта особа – у 2006 році.

Першій особі, яка вийшла на пенсію до 2003 року, було обчислено пенсію від «вигідновигаданого» середнього заробітку в державі за 2002 рік – 306,45 грн; другій особі, яка вийшла на пенсію у 2004 році, було обчислено пенсію від середнього заробітку в державі за 2003 рік – 372,72 грн; третій особі, яка вийшла на пенсію у 2005 році, було обчислено пенсію від середнього заробітку в державі за 2004 рік – 524,14 грн; четвертій особі, яка вийшла на пенсію у 2006 році, було обчислено пенсію від середнього заробітку в державі за 2005 рік – 735,57 грн. Якби дослідження готувалося до видання у 2007 році, тоді для прикладу була би взята ще п'ята особа, яка вийшла на пенсію у 2007 році і якій було обчислено пенсію від середнього заробітку в державі за 2006 рік – 928,81 грн.

Щоб не наводити зараз численних розрахунків розмірів пенсій цих осіб, які мали однаковий стаж та заробіток, але різний вік виходу на пенсію, зазначу лише, що в четвертій особі, яка вийшла на пенсію у 2006 році, сума пенсії була на 40% вища від суми пенсії третьої особи, яка оформила пенсію у 2005 році, і майже на 100% була вища від суми пенсії другої особи, яка звернулася за призначенням пенсії у 2004 році, і на 140% була вища від суми пенсії першої особи, якій призначено пенсію до 2003 року включно! У п'ятій особі, яка

вийшла на пенсію у 2007 році і яка мала однаковий стаж та заробіток, що й чотири інші особи, сума пенсії була би в понад три рази вища від суми пенсії першої особи, якій призначено пенсію до 2003 року (до цієї категорії осіб якраз належить більшість звичайних «чорних» українських громадян)!

У скороченому варіанті дослідження після висвітлення цього прикладу були поставлені такі запитання:

«Чим завинили 12 мільйонів звичайних «чорних» українських пенсіонерів, які вийшли на пенсію до 1 січня 2004 року (день набрання чинності нового пенсійного Закону), що їм призначають набагато меншу пенсію, ніж тим пенсіонерам, котрі оформляють пенсію після 1 січня 2004 року? Чому б не застосувати для всіх осіб один показник середнього заробітку, незалежно від часу виходу на пенсію?»

А ось як згодом намагалися відповісти на ці запитання високопосадовці різних міністерств і відомств.

Зокрема, в офіційному виданні Пенсійного фонду України газеті «Пенсійний кур'єр» (№ 4 за 25.01.2008 р., стор. 2, «Робота має бути якісною») було опубліковане інтерв'ю з Головою правління ПФУ, в якому керівник ПФУ сказав такі слова про несправедливість встановлених раніше показників середнього заробітку, з яких обчислювалася пенсія:

«Для розрахунку пенсії беруть середню заробітну плату за рік, що передував виходу на пенсію. 2004 року, коли почав діяти Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» й пенсіонерам зробили перерахунок виплат за нормами цього Закону, вона становила 306,45 грн.

З 2004 року цей показник не переглядали, хоча 2006 року він становив уже 928 грн. Тобто якщо людина йшла на пенсію 2004-го, маючи трудовий стаж 35 років і зарплату 1000 грн, то під час розрахунку пенсії враховували середню заробітну плату 306 грн 45 коп.

35 років стажу й 1000 гривень заробітку 2006 року давали можливість пенсіонерів отримувати втричі вищу виплату, адже середня заробітна плата становила вже 928 гривень. Отже, люди, які працювали на одній посаді та в одній установі, одержуючи однакову зарплату, мали різну виплату, якщо один з них виходив на пенсію у вересні попереднього року, а другий – у січні, наприклад, наступного.

Тобто фактично рік виходу на пенсію був визначальним для розміру виплати. Щодо цього було дуже багато нарікань від пенсіонерів. Абсолютно справедливих нарікань. Тепер цю проблему розв'язано».

Таким чином, керівник ПФУ визнав існування несправедливості в обчисленні пенсії, розмір якої міг прямувати залежати від дати звернення за призначенням пенсії. Причому від того, якого дня пенсіонер звертався за призначенням пенсії, це давало «можливість пенсіонерів отримувати втричі вищу виплату».

За словами керівника ПФУ: «Щодо цього було дуже багато нарікань від пенсіонерів. Абсолютно справедливих нарікань».

Отже, чиновники міністерств та відомств не змогли впродовж років «розгледіти» цю пенсійну несправедливість, і лише після дуже багатьох

нарікань пенсіонерів – «абсолютно справедливих нарікань», було офіційно визнано існування цієї пенсійної несправедливості.

Високопосадовці заявили 2008 року, що «тепер цю проблему розв'язано», оскільки з 1 січня 2008 року для всіх пенсіонерів, яким була призначена пенсія до 2007 року, при обчисленні розмірів пенсій буде застосовуватися показник середнього заробітку в державі за 2006 рік – 928,81 грн.

Тоді відразу виникло запитання: «Чому при перерахунках пенсій з 1 січня 2008 року має застосовуватися середній заробіток у державі за 2006 рік, а не за 2007 рік?»

Якщо особам, які пішли на пенсію в 2008 році, обчислили пенсію від середнього заробітку в державі за 2007 рік – 1197,91 грн, то чому всім іншим особам, які вийшли на пенсію до 2007 року включно, перерахували пенсію з 1 січня 2008 року від середнього заробітку в державі за 2006 рік – 928,81 грн? Та це ж знову призведе до несправедливості в обчисленні розміру пенсії, що знову залежатиме від дати звернення за призначенням пенсії?!

На жаль, можновладці не дослухалися тоді до наших застережень і пенсійна несправедливість стосовно прямої залежності розміру пенсії не від тривалості стажу та величини заробітку, а від... дати звернення за призначенням пенсії набула на нинішній день катастрофічних масштабів.

Неодноразово ми намагалися «достукатися» до можновладців, аби останні вирішили цю проблему, проте наші звернення розбивалися у глуху стіну.

Сотні письмових звернень з цього питання до можновладців залишилися без відповіді. Аби надати більшого резонансу проблемі пенсійної несправедливості, ми зі своїми однодумцями провели 12 квітня 2009 року у Львові народне віче на тему: «Пенсійна несправедливість в Україні».

Необхідно було би декілька публікацій, щоб висвітлити кожен пункт резолюції цього народного віча, де містилися не лише вимоги про скасування усіх пенсійних привілеїв та ухвалення єдиного пенсійного закону, який встановить справедливий механізм обчислення пенсії залежно лише від двох критеріїв: стажу і заробітку, у резолюції народного віча були визначені шляхи подолання зрівнялівки в пенсіях та скасування несправедливих механізмів обчислення пенсій для звичайних «чорних» українських громадян.

В окремому пункті резолюції народного віча було зазначено таке: «Громада Львівщини протестує проти визначення розміру пенсії для звичайних «чорних» українських громадян залежно від дати звернення за призначенням пенсії, а не від тривалості страхового стажу та величини заробітку».

Резолюція цього народного віча разом з копією розробленого нами законопроекту про скасування усіх пенсійних привілеїв була надіслана до понад 100 високопосадовців. Усім цим особам були надіслані письмові звернення, в яких містилися прохання виконати вимоги резолюції народного віча та зареєструвати в парламенті відповідні законопроекти.

На жаль, понад 80 народних обранців не надали письмової відповіді ні на звернення від 28 квітня 2009 року, ні на звернення-нагадування від 17 вересня 2009 року, незважаючи навіть на те, що стаття 40 Конституції України та Закон

України «Про звернення громадян» поширюється також на народних депутатів України, які зобов'язані вчасно надавати письмові відповіді на звернення українських громадян, особливо, якщо це колективне звернення (резолуція) понад 1 500 осіб – учасників народного віча.

У тих письмових відповідях, які надійшли від деяких народних обранців, урядовців та інших високопосадовців, містилися переважно побажання «щастя та здоров'я» для мене та моєї родини. Проаналізувавши усі ці відповіді, я дійшов висновку, що в можновладців нема ні волі, ні бажання встановити справедливий механізм обчислення пенсії в Україні.

Тому я й пішов у народні депутати України, аби реалізувати ті законодавчі ініціативи, котрі ми напрацювали разом зі своїми побратимами.

На нинішній день пенсійна несправедливість стосовно прямої залежності розміру пенсії від... дати звернення за призначенням пенсії полягає в тому, що при для обчислення пенсій звичайним «чорним» українським громадянам, які звернулися за призначенням пенсії у 2014 році, застосовується, відповідно до абзацу четвертого частини другої ст. 40 Закону, середня заробітна плата в Україні за три календарні роки (за 2011-2013 роки), що передують року звернення за призначенням пенсії, яка становить 2700,98 грн.

У 2015 році застосовується для обчислення пенсії середня заробітна плата в Україні за три календарні роки (2012-2014 роки), яка становить майже 3000 грн.

І водночас для тих громадян, які вийшли на пенсію до 2008 року включно, застосовують при обчисленні пенсії, відповідно до постанови Кабінету міністрів України від 23 квітня 2012 року № 327, показник середнього заробітку в Україні за 2007 рік — 1197,91 грн. Тобто цей показник середнього заробітку у 2,25 рази менший від показника середнього заробітку для тих осіб, які звернулися за призначенням пенсії у 2014 році та у 2,5 рази менший від показника середнього заробітку для тих осіб, які звернулися за призначенням пенсії у 2015 році.

Тож у двох осіб з однаковим стажем та заробітком розміри пенсій залежно від дати їх призначення можуть відрізнятись у понад два рази. Нагадую, що до 2008 року ця різниця становила понад три рази.

Досі ніхто не повернув мільйонам звичайних українських громадян ті суми пенсій, які їм упродовж років не виплачували внаслідок встановленої несправедливості в обчисленні пенсії, розмір якої міг напряду залежати від дати її призначення. Ніхто тоді з високопосадовців не був покараний за встановлення цієї пенсійної несправедливості, як ніхто зараз не несе відповідальності за подібні діяння.

Можновладцям та усіляким пенсійним «фахівцям» слід нарешті зрозуміти, що розмір пенсії повинен залежати від величини сплачених внесків і не залежати від дати звернення за призначенням пенсії!

Я переконаний, що зараз настав той час, коли український народ повинен примусити можновладців та пенсійних «реформаторів» відповісти за антиукраїнські діяння, і тоді буде знайдена відповідь на риторичне запитання:

«Хто поверне мільйонам звичайних українських пенсіонерів (а також сім'ям тих пенсіонерів, які не дочекавшись справедливості відійшли в потойбічне) ті суми пенсій, які їм упродовж років не виплачували внаслідок встановленої несправедливості в обчисленні пенсії, розмір якої міг напряду залежати від дати звернення за призначенням пенсії?!».

Насамкінець звертаю особливу увагу на ту обставину, що мснс дуже вразив той факт, що органи виконавчої влади (Міністерство соціальної політики України, Міністерство фінансів України, Пенсійний фонд України тощо) виступили проти ухвалення в першому читанні мого законопроекту від 13 січня 2015 року № 1713 «Про внесення змін до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» щодо застосування єдиного показника середньої заробітної плати в Україні для призначення (перерахунку) пенсій», не пропонуючи натомість жодного урядового законопроекту, який передбачав би скасування пенсійної несправедливості стосовно залежності розміру пенсії від дати звернення за її призначенням, що призводить до того, що у двох осіб з однаковим стажем та заробітком розміри пенсій залежно від дати їх призначення можуть відрізнятись у понад два рази.

Якщо у Вас є якісь застереження до мого законопроекту, то подайте до Верховної Ради України урядовий законопроект і вирішіть цю проблему, а не замовчуйте її, тим самим й надалі поглиблюючи цю пенсійну несправедливість.

Ураховуючи наведене,

ПРОШУ:

1. Подати до Верховної Ради України урядовий законопроект, який передбачав би скасування пенсійної несправедливості стосовно залежності розміру пенсії від дати звернення за її призначенням, що призводить до того, що у двох осіб з однаковим стажем та заробітком розміри пенсій залежно від дати їх призначення можуть відрізнятись у понад два рази.

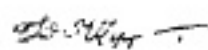
2. Повідомити мене про факт подання такого урядового законопроекту протягом п'яти днів з дня його реєстрації у Верховній Раді України.

3. Надіслати мені прізвища високопосадовців, які були причетні до встановлення цієї пенсійної несправедливості.

Сподіваюсь на плідну співпрацю заради побудови тієї Незалежної України, за яку відали своє життя та здоров'я кращі сини та доньки України!

СЛАВА УКРАЇНІ!

Народний депутат України

Юрій Шухевич
(посв. н. д. № 191)